

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se restituie.

Nr. 191

Luni, Marți 1 (13) Septembrie.

1887.

Brașov, 31 August 1887.

Mare febră este erăși între popoarele din Austria.

S'a convins lumea de acolo, că nu merge nici cu măsurile de jumătate ale cabinetului Taaffe. A susținut că vrea să 'mpaci pe toți și în fapt a nu împăca pe nimeni cum se cade, p'ote fi o politică tradițională austriacă, p'ote fi chiar o politică de precauție până la un punct orecare, d'ér era clar că cu această metodă nici chiar contele Taaffe, care se bucură în așa măsură mare de încrederea monarhului, nu putea să ajungă departe.

P'ote că odinioară, când încă conștiința națională a diferitelor popoare nu era așa dezvoltată ca astăzi, ar fi avut mai mulți sorți de izbândă o asemenea politică de balanțare în dreapta și în stânga. Astăzi însă popoarele nu se mai pot mulțami cu măsuri paliative, ci pretind deplină și necondiționată egală îndreptățire politică-națională.

În asemeni împrejurări se 'nțelege de sine, că măsurile guvernului austriac luate — cum de exemplu a făcut ministrul de instrucție Gautsch — cu scopul de a pune bețe 'n r'otele dezvoltării naționale cehice, au trebuit să producă cea mai adâncă nemulțămire și febră, și să dea naștere unui curent puternic opozițional în sinul națiunii cehice.

Acest curent opozițional s'a manifestat în două direcțiuni: mai întâi în contra guvernului din cauza ordonanțelor lui Gautsch, prin întocmirea de meetinguri în diferite orașe ale Moraviei și ale Boemiei; al' doilea în contra partidei lui Rieger, care a susținut până acum pe guvernul în speranță că acesta își va împlini promisiunile date.

Cu alte cuvinte, vederile partidei extreme a Cehilor tineri au început să se popularizeze între toți Cehii și să prindă totu' mai mult și mai adânc rădăcini ideea de a se emancipa de acest guvern, care nu satisface postulatele națiunii cehice.

Se înțelege că la manifestările contra guvernului a luat parte și partida lui Rieger, și în toate chestiunile privitoare la solidaritatea Slavilor a emulat cu cei din partida lui Gregr, crezându că astfel va pute paralisa mai ușor influința partidei Cehilor tineri, pe care o numeau ironic „partida celor patru” (deputați).

S'a întâmpat însă în săptămâna trecută, ca la alegerea suplimentară din cercul vechei Prage (P. Altstadt) pentru parlamentul din Viena, să fi ales un candidat al Cehilor tineri, cu mare majoritate de voturi, cu toate că acest cerc a fost până acum întotdeauna unul din cele mai de frunte ale partidei Cehilor bătrâni.

Cehii tineri, cari mai înainte de asta abia puteau dobândi ceva peste o sută de voturi în acest cerc electoral, au primit acum peste opt sute în favoarea candidatului lor; dovadă că ideile radicale și avansate ale partidei acestuia au început să câștige tărâm între Cehi.

Organele lui Rieger se provocă la această dispoziție schimbată a celui mai conservativ cerc electoral boem, spre a admonia pe guvernul prevestindu-i că, decă va continua politica de până acum, se va pomeni într'o bună dimineață cu ciudate surprinderi din Boemia, precum și că are să se aștepte la o crasă în relațiunile sale cu poporul boem, ale cărei consecințe serioase nu se pot ați prevedé.

E întrebare, decă acest memento la adresa celor ce vor să 'mpace naționalitățile va avea efectul dorit. Deocamdată trebuie să constatăm, că în partea de dincolo a monarhiei situațiunea interioară devine totu' mai încurcată și mai serioasă.

De o parte Nemții din Boemia, cari fac

resistență pasivă față cu dieta din Praga și opozițiune guvernului, de altă parte mișcare opozițională chiar în sinul partidei guvernului și mare amărăciune mai ales între Cehi.

Bine d'ice „Politik” din Praga, că ori câte succese a avut până acum cabinetul Taaffe, ați erăși toate sunt amenințate și dovedit este, că în Austria nu vor mai pute experimenta nepedepsiți tot felul de genuri fenomenale. În adevăr e timpul, ca să înceteze odată experimentările și să începă lucrarea serioasă pentru efectuarea deplinei egale îndreptățiri a popoarelor.

România și Italia.

Sub acest titlu cetim următoarele în „Italia”:

D. ministru D. Sturdza a răspuns în acești termeni la telegrama adresată de d. Coppino guvernului din România cu ocaziunea inaugurării monumentului ridicat lui Ovidiu:

*E. S. d lui Coppino, ministru al M. S. Regelui Italiei
Roma.*

„Bine-voiți a primi cele mai vii mulțămiri pentru călduroasa telegramă a E. V., cu ocaziunea solemnității inaugurării la Tomi a statuei marelui cetățean din Sulmona.”

„Mintea noastră s'a transportat cu un mare avânt la originea comune ale mării națiunii italiene și ale Românilor. Și descendenții coloniei lui Traian au fost animați în această ocaziune de sentimentele celei mai adânc simpatii pentru marea lor sororă Italia.”

*Ministru al Regelui României,
D. Sturdza.*

Cestiunea naționalităților în Austria.

Profesorul de universitate Dr. Iuliu Lanczy a publicat în „Nemzet” cuprinsul esențial al unei convorbiri ce a avut-o de curând cu Adolf Fischhof asupra cestiunii naționalităților din Austria.

Bătrânul publicist și politic austriac, care de mai mult timp nu mai ia parte directă la luptele politice, apără în acea convorbire părerea, că cestiunea naționalităților în Austria în cele din urmă totu' va fi rezolvată în mod mulțamitor după principiul egalei îndreptățiri. Lupta de acum între Germani și Slavi în Austria nu se bazează pe divergența de păreri asupra dreptului public și nu atinge principiul federalistic. Constituirea unei diete generale cehice nu se p'ote cugeta, ordinațiunea lui Prazak în privința limbei merge, ce e drept, pré departe, cu toate acestea ea concordă cu o asemenea ordinațiune, ce a dat-o Schmerling în 1863 în favoarea limbei germane în Ardeal. Din cauza poliglottismului în justiția Austria nu se va desmembra, trebuie să se permită tuturor folosirea limbei materne și să se instaleze un număr suficient de traducători. În panslavism nu crede Fischhof, Slavii deja nu vor forma o unitate strinsă din cauza deosebirii de religie.

În cele din urmă veni vorba și despre cunoscuta pășire a lui Ludovic Mocsary și părerea lui Fischhof, că Maghiarii sunt totdeauna sensibili până la exagerațiune, îndată ce încearcă cineva a tracta serios cestiunea naționalităților.

Această „sensibilitate” însă nu va pute împedea și aci rezolvarea cestiunii naționalităților — vor vrea ori nu vor vrea Ungurii — totu' după principiul egalei îndreptățiri.

SCIRILE ȚILEI.

Sub titlul „Valahii petiționează” publică „Kolozsvar” dela 10 Septembrie următoarele știri, ce le primesc din Deva: „Românii vrău să se folosescă de ocazia visitei Regelui pentru ca în Deva să-i presinte Maiestății Sale o hârtie în care să arate plângerile lor. Hârtia, scrisă în limba nemțescă, o p'ortă conducătorii români dela unul la altul, adunându subscrierile pentru ea. Ca conducătorii ai demonstrației se d'ice că ar fi Lazar Petco și Ion Simu. După cum se aude, în hârtie se ridică plângere contra scurtării României în

drepturile ei naționale și conducătorii poporului cer vinderarea în cauza acesta, de altminteră însă ei resping delă sine responsabilitatea.” „Kolozsvar” publică scirea acesta numai cu rezervă, și fiind că o astfel de plângere nu o află a fi motivată, nu mai vră să facă nici o observațiune. — Mare frică au „patrioții”, că vor ajunge la urechile Maiestății Sale actele de violință ale Ungurilor dela putere!

—x—

Maiestatea Sa Impărătesă-Regina-Principesa are de gând să și construească în Mehadia un castel de văr.

—x—

„Luminătorul” desminte scirea dată de foile unguresc, că va trece în proprietatea d-lui Dr. Diaconovici la Reșița. „Luminătorul” va exista, grația generosității abonților săi și a bărbatilor noștri naționali ce-l sprijinesc, totu' în Timișoara, ca până acum, ba speră că câtu' mai curând va pute apăre regulat: de două ori în săptămână, ca până la începutul pătrării actuală.

—x—

Trupele concentrate în Sibiu au plecat ieri și ați la marile manevre dintre Deva și Orăștia. După manevre, la 26 Septembrie n., regimentul 82 de infant. plecă din Sibiu în garnisona Triest, ér la 28 Septembrie n. regimentul 31 de inf. sosese din Viena în garnisona Sibiu.

—x—

Vineri a fost în Sibiu la 4 ore după amez căldură de 54° C. séu 45° R. la s'ore.

—x—

I se scrie din Predeal „Epocei” din Bucuresc: „În noptea de Luni spre Marți (săptămâna trecută) doboranții înșirați pe fruntaria între Predeal și Râșnov au prins 25 de Unguri, cari voiau să trecă în România prin locuri ascunse. Aduși la Predeal, acești 25 de indiviți au declarat, că veneau pentru a căuta de lucru la noi, și decă au încercat să intre prin locuri dosnice, cauza este că n'aveau pașaporturi, deorece autoritățile ungare de o săptămână încocel nu mai liberază nici un pașaport. Întrebați de corespondentul nostru, pentru ce nu se mai liberază pașaporturi, ei au răspuns că nu știu, d'ér că se d'ice, că în curând toți vor fi chemați la ôste (?).”

—x—

Țiarele din Bucuresc spun, că guvernul austro-ungar chiamă la manevre pe toți rezerviștii ungari aflați în România. Totodată a organizat un serviciu de pază strânică la graniță, spre a împedica dosirea rezerviștilor unguri în România.

—x—

Din Heidelberg se anunță că institutul de drept internațional, care a ținut săptămâna trecută acolo congresul său anual, a numit membru asociat pentru România pe d. Ion Calenderu

—x—

„Luminătorul” i se raportază, cumcă invățătorul gr. or. rom. din Munar, Voltezar Vasilevici, a răposat cătră finea anului, éră soția lui a răposat de 3—4 săptămâni, și după ambii au rămas șapte prunci minoreni, între cari 2 gemeni în etate de 7 luni, va să d'ică încă neînțercați. Acești 7 orfan n'au absolut nici o avere, nici acoperământ, nici nutrimenți. Invățătorii noștri bănașeni au îndint de acesta cu ocaziunea conferinței au deschis numai decăt o colectă carea, purtată de d-lu Traian Lungu, a întrunit o sumă de 21 fl. 60 cr. pe care sumă a trimis d-lui inspector scol. I. Munteanu la Barăzsház (lângă Vinga, în Bănat) spre a alina în câva durerile s'ermanilor orfan. Inimile nobile și generose binevoescă a continua cu milostenii pe s'ema acestor nefericiți, adresându contribuiri ori numitei foi, ori d'adrepțiului numitului d-nu inspector.

—x—

Pentru serviciile aduse maghiarismului ministrul Trefort a mai „pricopsit” pe preoții gr. or. George Guga din Valea-lepi, Ion Avram din Poiana Todor Perchaită din Dubricel și Metod Popovici din Boșorod cu câte 50 fl. — Vor fi ținți minte!

—x—

